

Priopćenje s konferencije za medije 26. travnja 2024.

Isusovačka služba za izbjeglice (JRS) je međunarodna organizacija, djelatna u Hrvatskoj od 1993., angažirana u zaštiti prava prisilno raseljenih osoba. Osim izbjeglica i migranata, u posljednje nam se vrijeme sve češće obraćaju i osobe koje u RH borave na temelju radne dozvole. Izazovi s kojima se susreću strani radnici često su slični onima koje imaju tražitelji međunarodne zaštite u RH, a česte su i situacije u kojima osobe prelaze s iz jednoga u drugi status, kako bi legalizirali svoj boravak u našoj zemlji. JRS nudi besplatne tečajeve hrvatskog jezika za strane radnike, te im pruža psihosocijalnu i pravnu pomoć.

Susreli smo se s više slučajeva u kojima je stranac došao u RH, te u zračnoj luci saznao da ga poslodavac više ne treba jer je u međuvremenu našao drugog radnika. Javljali su nam se stranci iz Srbije, najčešće Indijci, kojima je ondje lažno obećano da će uskoro po dolasku biti prebačeni u Hrvatsku i ondje dobiti radno mjesto. Susreli smo se i sa situacijama kada bi poslodavci stranim radnicima oduzeli dokumente, tražili da rade bez potpisanog ugovora, ili im pak odbili isplatiti dogovorenu plaću. Tu je i problem smještaja, napose u većim gradovima, iskustvo čega već godinama imaju i izbjeglice u RH. Naime, mnogi domaći građani nisu voljni strancima dati stan u najam, dok su drugi spremni iznajmiti prostorije u katastrofalnim uvjetima. Na to se nadovezuje i problem rasizma, s kojim se naši korisnici često susreću. Konačno, tu je i problem teške dostupnosti bolje plaćenih radnih mjesta, pa velika većina njih radi za plaću između 600 i 700 eura.

Konferencijom za medije koju smo u petak 26. travnja održali u prostorijama naše udruge željeli smo uoči Međunarodnog praznika rada skrenuti pozornost javnosti na još neke od tipičnih situacija u kojima se naši korisnici nalaze, a koje u javnosti nisu toliko apostrofirane, premda se radi o kršenju radnih prava, odnosno nepostojanju adekvatnih zakonskih rješenja. Tako je progovorio bračni par iz Konga, koji su u RH pristigli po radnoj dozvoli, a nisu u mogućnosti provesti spajanje obitelji i dovesti svojih petero djece, budući da su kao predradnju dužni jednokratno platiti njihovo zdravstveno osiguranje u godišnjem iznosu, a sve to prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici

Hrvatskoj. To znači da za dovođenje djece moraju platiti 5.000,00 €, što im njihova primanja ne dopuštaju. Unatoč tome što njihova maloljetna djeca borave u konfliktnoj zoni između Konga i Ruande, te su ostavljena na čuvanje bolesnoj baki, roditelji nemaju mogućnost spajanja obitelji, što ih razumljivo dovodi u teško psihičko stanje, o čemu su posvjedočili.

Svoj je slučaj predstavio državljani Kube kojem MUP odbija izdati novu radnu dozvolu, tvrdeći da se prilikom izdavanja prve radilo o grešci. Naime, on je ranije podnio zahtjev za azil, ali kada je ustvrdio da se za njegovo rješavanje čeka više od godine dana, procijenio je kako će po radnoj dozvoli lakše regulirati svoj status u RH. Radna mu je dozvola uredno izdana, a po isteku iste se poslodavac obratio nadležnim tijelima kako bi zatražio novu. Međutim, pritom je odbijen uz tvrdnju da se niti prva radna dozvola nije smjela izdati. Takvo obrazloženje je to u suprotnosti s odredbama Zakona o strancima, koji ne vezuje izdavanje radne dozvole uz rješavanje statusa tražitelja međunarodne zaštite. Osim toga, više njegovih kolega je na istovjetan način uredno ishodovalo već više radnih dozvola.

Državljanke Angole i Ukrajine progovorile su o teškoćama prilikom priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija, odnosno diploma, uslijed čega su u nemogućnosti raditi u struci iako su visokoobrazovane. Helena Da Graca Da Costa je ekonomist, a Valeriia psiholog. Riječ je o čestim slučajevima, poradi čega bi trebalo poraditi na mehanizmu priznavanja diploma, koji je suviše krut i zahtjevan. Problem je skupoća prijevoda svih isprava koji se zahtijevaju, zatim dugotrajnost procesa i kompliciranost koraka koje je potrebno poduzeti. Te poteškoće u priznavanju stranih isprava su je jedan od razloga zašto u RH dolaze uglavnom nekvalificirani manualni radnici na niskoplaćena radna mjesta. S druge strane, ovi nam slučajevi govore kako među stranim radnicima postoje osobe koje svojim obrazovanjem i iskustvom daleko nadmašuju razinu radnog mjesta na kojem se iz raznih okolnosti nalaze.

Međunarodni praznik rada prilika je za ukazivanje na aktualne probleme koji se tiču poštivanja prava radnika i za zagovaranje u cilju postizanja pravednijih uvjeta rada za sve građane, kako bi mogli dostojanstveno živjeti od svoga rada. Povodom toga ovim smo putem željeli dati glas onima koji redovito nisu u stanju sami braniti svoja prava, čiji problemi nisu u fokusu javnosti, a koji svojim trudom i zalaganjem uvelike obogaćuju naše društvo. Kako smo vidjeli iz slučajeva naših korisnika, velik broj stranih radnika u našoj zemlji uvjetuje mnoštvo zahtjevnih situacija, u kojima bi kao država i društvo morali pokazati veću solidarnost i na humanosti utemeljenu fleksibilnost. Posebno je to nužno u situacijama kada je riječ o onima

koji u RH žele ostati, doprinostiti joj, i koji svojim radom osiguravaju egzistenciju sebi i svojoj obitelji.

p. Stanko Perica, ravnatelj JRS-a

Na konferenciji su govorili:

Fraterne Centwali Makuta - DR Kongo

Aksanti Francine Mwarhanyi - DR Kongo

Yordan Framil Oliver Vega - Kuba

Helena Da Graca Da Costa Brinco - Angola

Valeriia Movenko - Ukrajina